

TEXTY URČENÉ K DISKUZI

KONTRASTRATEGIE MILITANTNÍ DEMOKRACIE

Kolektivní text Volné komunity VAP a spřátelených kolektivů

Kontrastrategie „militantní demokracie“

Tato verze je upravený výtah z interních materiálů věnujících se problematice militantní demokracie. Záměrně neobsahuje informace, které by mohly identifikovat naše informační zdroje a je omezen na veřejně dostupné informace a skutečnosti.

Při studiu demokracie a jejích nástrojů se setkáváme s výrazem „militantní demokracie“. Zjednodušeně řečeno jde o ideologický **koncept obrany demokracie proti jejím ideovým nepřátelům**, jehož kořeny se datují do třicátých let dvacátého století. Navzdory své dlouhé historii se doposud prakticky žádnému „ideologovi demokracie“ nepodařilo úspěšně odpovědět na to, jakým způsobem by se měla demokracie bránit vůči svým politickým oponentům. Koncept militantní demokracie navíc již od počátku naráží na nepřekonatelný vnitřní rozpor – popírá totiž sám sebe. Už samotné věty typu: *„Přesto není stále jasné, jak a kdy může demokratický stát legálně působit „protidemokratickým“ způsobem při obraně svých základních demokratických hodnot. Problematický je i rozsah právního pluralismu, který dnes opravňuje transformovat politické programy, které se snaží uplatnit různé formy etnické, náboženské a regionální autonomie,“* jsou jasným důkazem absurdnosti této strategie a jí hájené demokracie jako obhájkyně práv a svobod.

Obránci strategie militantní demokracie se velmi rádi odkazují na její údajné antické kořeny. Za ideový základ militantní demokracie tak pokládají tehdejší diskuze týkající se míry svobody a uznání státní moci v kontextu jejího boje proti podvrtným či jen kritickým snahám. Že jde jen o chabou snahu o její legitimizaci, pochopí i student střední školy. Represivní nástroje využívané k potlačování jakéhokoliv ideového nesouhlasu překračujícího reformistický rámec (i když je tak třeba jen záměrně vykládán), jsou naprosto identické s metodami uplatňovanými v diktátorských režimech. Relevantní ideová opora neexistuje a je pouhou spekulací.

Politický systém, který povyšuje svoji vlastní existenci nad důvod této existence, se dříve či později logicky stává brzdou jakýchkoliv zásadnějších společenských změn. Pokud demokracie není schopna „demokratickými“ metodami dostatečně zdůvodnit a obhájit svoji existenci, dokazuje to, že není dlouhodobě udržitelnou formou uspořádání společnosti. Tento jev je jasně patrný v deformaci i těch nejzákladnějších myšlenek demokracie, kdy je tzv. „vládu lidu“ vykládána jako vláda jedněch nad druhými. Už tak těžko přijatelné úvahy o vládě většiny jsou dovedeny do krajnosti principem svobod vyvolených oproti zbytku společnosti. Svoboda jednotlivce je považována za nepřijatelnou pokud jakýmkoliv způsobem ohrožuje stávající status quo. Navíc jsou za svobody vykládány vztahy, které popírají samotný výklad tohoto pojmu. **Svoboda znamená „volný prostor k učinění rozhodnutí či volby, které může člověk učinit sám o sobě za sebe samotného. Je to možnost a schopnost volit, rozhodovat se a jednat „podle své vůle,“ at' už je jakákoliv, a nést za to přiměřenou odpovědnost.“** Její omezení, můžeme-li to tak nazvat, je přijatelné pouze za takových podmínek, kdy by jinak došlo k omezení svobody jiného individua. V takový okamžik ji už nelze nazývat individuální svobodou, jelikož se nejedná o „volný prostor“ a je **nezbytné v něm hledat shodu (konsenzus)**. Pokud tomu tak není a tento prostor „vyplní“ třeba i zájem většiny na úkor ostatních, dochází k popření svobody jako takové.

Militantní demokracie jako nejradikálnější forma „obran“

Militantní demokracie není čistě teoreticky jedinou formou, kterou se demokracie snaží bránit svým ideovým odpůrcům. Například podle Ami Pedazhur můžeme rozlišovat tři formy této obrany:

- **Imunizující demokracii** obsahující minimální intervence státu a represivních složek proti ideovým odpůrcům. Jedná se situaci, jež by byla zřejmě nejbliže k ideovým základům demokracie jako takové. Tato čistě idealistická forma nebyla ve skutečnosti nikdy zcela uplatňována v žádné zemi. *Pokud se k ní některá země oficiálně hlásila (např. SRN), měla přesto pro takovou situaci vnitřní (utajovanou) metodu.*
- **Bránící se demokracie** je forma s **flexibilními právními hranicemi**, kdy lze v případě „potřeby“ (což je sám o sobě úsměvný pojem) využít stávající právní prostředky k „razantním opatřením“.

- **Militantní demokracie** je nejradikálnější metodou tzv. obrany demokracie, kdy dochází k **aktivnímu vstupování do přímého konfliktu** s odpůrci stávajícího statusu quo a to dokonce za cenu (citace) *potlačení základních a liberálních práv*. S touto strategií se setkáváme nejen ve většině Evropy, ale například také v Izraeli. Mnohdy se k ní jednotlivé státy i oficiálně hlásí.

Pokud si pozorně rozebereme všechny tyto formy, dojdeme k závěru, že je lze nahradit pouze stupnicí intenzity používání metod militantní demokracie v praxi. I v té nejměkčí (imunizující) formě se přesto metody militantní demokracie neoficiálně používaly a používají. Strategie militantní demokracie se opírá o dlouhodobé zkušenosti represivních složek pracujících v částečné autonomii na zbývajících složkách státu. Ne náhodou je metodika militantní demokracie nejsilnější právě v zemích s autoritářskou a diktátorskou minulostí.

Je zřetelné, že jejím smyslem není posílit demokracii jako ideologii, ale eliminovat její odpůrce a mnohdy i kritiky. K tomu jí dopomáhají příslušné právní a soudní nástroje. Jejimi součástmi jsou:

- **sociální kontrola** (omezení aktivit občanské společnosti, nebo její maximální kontrola)
- **kontrola vzdělávání** (omezení vzdělávání na procedurální aspekty procesu vládnutí)
- **maximální kontrola administrativou a zpravodajskými službami** (citace: „Široké využití regulace a pokračující expanze právního řádu. Extenzivní využití speciálních policejních sil a bezpečnostních složek.“)

Zní to děsivě, obzvláště v souvislostech, o kterých budeme dále mluvit.

„Práva a svobody jen pro někoho“

Koncept militantní demokracie je velice nebezpečný zejména tím, že státu a jeho bezpečnostním složkám poskytuje ničím nekrytý bílý šek. To, že bezpečnostní a represivní složky sami určují kdo a v jaké podobě je – ať už reálnou či imaginární - hrozbou pro demokracii a následně činí kroky v duchu hlavní zásady tohoto konceptu, tedy **„eliminace potenciálních hrozeb ve chvíli, kdy ještě nejsou reálnými hrozbami“** z ní dělá mocenský nástroj se vším všudy. Jeho využívání se přitom neomezuje pouze na odpůrce a kritiky vně demokracie, ale i na ty, kteří se snaží demokracii reformovat či zásadněji mírou transformovat zevnitř. To, že tyto metody popírají i údajně „svobodnou“ politickou soutěž politických stran dokazují metody, které se používají k **omezení aktivit stranických a jiných organizačních forem** v přístupu k účasti ve volbách a další politické činnosti. Představme si je:

1. **odmítnutí registrace politické strany, hnutí či jiné organizační formy**
2. **dočasný či trvalý zákaz.**
3. **diskvalifikace volební kandidátní listiny**
4. **represe vůči uskupení za určité programové či ideové body (pokuty apod.)**
5. **vyločení ze státního financování**
6. **trestní represe vůči individuálním členům za jejich činy a projevy související s činností uskupení**
7. **trestní represe vůči členům uskupení za jejich členství nebo pozice v tomto uskupení**
8. **anulování volebního výsledku po vítězství anebo jiném úspěchu uskupení**
9. **zákaz strany, hnutí či jiné organizační formy**

Čtete správně. Obránci *statusu quo* si opravdu osvojují právo třeba i anulovat volby ve chvíli, kdy všechny ostatní špinavé metody selžou. Tento těžký rozpor se slovy o údajně „svobodné politické soutěži ideí“ v rámci demokracie představuje daleko nesmiřitelnější kritiku, než kterákoli fundovaná analýza. Právo rozhodovat, které názory jsou přijatelné a které ne, jsou zde naprosto prokazatelně odebírány jak té údajně demokratické „většině“ společnosti, tak mnohdy i velké části tzv. politických reprezentantů. *(To, že je stát mnohdy pouhou skořápkou pro vlivové ekonomické skupiny, které jsou faktickými pány rozhodujícími o všem podstatném prostřednictvím svých politických maňásků, chápe asi většina z nás).* Proti těm, kteří jsou označeni za potenciální hrozby, je uplatňován postup do značné míry identický s postupy v těch nejtotalitárnějších a nejautoritativnějších režimech. Nahlédněme však ještě dál do materiálů „obránců demokracie“. **Podstatnými prvky militantní demokracie uplatňovanými jak v legislativě, tak v jiných oblastech, jsou:**

- *omezení svobody projevu*
- *omezení sdružovacího práva*
- *omezení shromažďovacího práva*
- *omezení působení ideových odpůrců ve veřejné správě (ozbrojené složky, školství, justice apod.)*
- *omezení práva na soukromí a identifikace ze strany státu/bezpečnostních složek (preventivní sledování a vytváření seznamů faktických i potenciálních ideových odpůrců)*
- *zprůsnění trestů za trestné činy, které jsou motivovány nepřátelstvím vůči státu, demokratickému zřízení či jejich zájmům*
- *legislativní úpravy ve vztahu k minulým či případně "budoucím" exponentům režimů, považovaných za demokracii nepřátelské (tím jsou myšleny takové legislativní úpravy umožňující jistou podobu retroaktivity či naopak „preventivní“ represe)*
- *právo na odpor proti ideovým odpůrcům nestátními prodemokratickými aktéry (přičemž toto právo by měl zaručovat právní řád ještě před závažným poškozením či zhroucením demokratického systému)- za prodemokratické aktéry jsou považováni všichni, kteří přímo či nepřímo, prosazují demokracii jako jedinou společenskou alternativu uspořádání společnosti. A nejsou považovány za potencionální riziko pro status quo.*

Přímé či nepřímé přihlášení se k militantní demokracii pak může být obsaženo i v ústavních dokumentech. Militantní demokracie může využívat i další nástroje, vlastní téměř všem režimům (nouzové bezpečnostní stavy, protiteroristická opatření atd.), případně prvky ústavního a volebního inženýrství sloužící k jejich ochraně.

Pokud ještě člověk nepřišel o zdravý rozum, musí mu z těchto řádků mrazit v zádech. Vše, co je propagátory demokracie uváděno jako **nezbytná a nedílná součást demokracie**, je zde jednoznačně a bez pozlátek prezentováno jako „**právo**“ jen pro ty, kteří jsou dostatečně loajální a nekritičtí. Jakákoliv kritika, odpor, nebo dokonce **pouhé označení** za osobu, která může někdy v budoucnu dospět k podobnému postoji, stačí k naprosté ztrátě některých „samozřejmých“ práv v rámci systému. Jednou z výjimek, která není nikomu upírána, je právo volit. To samo o sobě funguje jako další důkaz absurdnosti prezentace voleb jako práva ovlivňovat politické směřování systému. Konečně to dokazují již citované metody **omezení aktivit stranických a jiných organizačních forem** v přístupu k účasti ve volbách a další politické činnosti. (V silně autoritativních systémech, kde nejsou metody k eliminaci případného „nežádoucího“ výsledku voleb dostatečně propracované, se můžeme samozřejmě setkat i s upíráním tohoto „práva“.)

Omezení mnoha „práv a svobod“ je ještě vyostřeno tzv. **právem na odpor proti ideovým odpůrcům nestátními prodemokratickými aktéry**. To zjednodušeně řečeno znamená toleranci či dokonce legitimizaci postojů a metod, které jdou nad rámec „zákonnosti“. Státní a represivní složky se tento princip snaží zanést do existujícího právního řádu, prozatím však naštěstí poměrně neúspěšně. Přesto můžeme využívání mnoha různých jednotlivců a uskupení v dílčích oblastech sledovat. Tyto subjekty se pak stávají přímo či nepřímo nástroji v rukou bezpečnostních složek. Ale k tomu se ještě dostaneme později.

Ztráta práva na soukromí je možná ještě odpornější, než omezení práva svobody projevu, sdružovacího či shromažďovacího. Je na místě si uvědomit, že materiály, z kterých jsme čerpali při přípravě tohoto textu, jsou mnohdy oproti skutečnosti ještě podstatně „lehčí verzí“. Realita je podstatně horší. Omezení práv a svobod můžeme nahradit v realitě jejich naprostou ztrátou. Represivní strategie se od dob inkvizičních procesů, zdá se, příliš nezměnila. Fyzická likvidace je nahrazována likvidací sociální či existenční. Přímá ideová perzekuce pokračuje dál, za pomoci nových forem dohledu a kontroly, které umožňují moderní technologie. Represivní nástroje změnily svoji podobu, ale nic neubraly na své intenzitě. Doba otrokářství těl byla pouze vystřídána otrokářstvím myslí.

Militantní demokracie v praxi

Uplatňování militantní demokracie v praxi vychází z oficiální politiky jednotlivých států a regionů, stejně jako zákulisních mocenských dohod „vlivových“ a lobbistických skupin. Složky státu navíc mají své vlastní metodiky, které jsou v rámci jejich částečné autonomie **na politické moci nezávislé**. Proto i mnohé kooperace mezi bezpečnostními a represivními složkami jsou mimo jakýkoliv dohled tzv. politické reprezentace. A to

samozřejmě i na mezinárodní úrovni. To samo o sobě dává těmto složkám značnou moc. To, že jim samotný koncept militantní demokracie dává možnost přímo ovlivňovat i ty nejzákladnější mechanismy systému (*volby, svobodu projevu, shromažďovacího a sdružovacího práva...*) je „bolavým místem“ demokracie a tenkým ledem pro její propagátory. Ovšem bonus, který jim přináší v možnostech eliminace ideových odpůrců a kritiků (dokud za ně nejsou označeni se všemi důsledky sami) je natolik velký, že jsou ochotni ji akceptovat.

Prvním typem strategií militantní demokracie uplatňovaných téměř ve všech zemích a regionech jsou tzv. **Inkorporační strategie**. Tyto strategie patří mezi *krátkodobé* a každá jednotlivá strategie je pouze rámcovým směrem kudy se ubírají (nebo by měly ubírat) další postupy. Můžeme je rozdělit na:

- **apely a zastrašování veřejnosti**, jejichž cílem je přesvědčit či odradit (zastrašit) ty, kteří jsou reálnou či potenciální hrozbou pro systém. K naplnění této strategie je zapotřebí úzká spolupráce (ať vědomá či nevědomá) s médií a dalšími nástroji propagandy a kontroly sdílení informací. *V regionu tzv. České republiky je tato spolupráce dlouhodobě uplatňována zejména v neoficiální podobě. Někteří novináři/ky jsou v osobním kontaktu s některými pracovníky bezpečnostních složek a považují je za svůj důvěryhodný informační zdroj. To, že jsou pouze nástroji ovlivňování veřejného mínění, jim mnohdy vůbec nedochází (nebo nevadí).* Tento nástroj je nezbytný i pro případnou kompromitaci ideových odpůrců před širší veřejností. Pokud se jedná o zastrašování, je tento princip obdobný. Nejde zde tolik o zastrašování konkrétního jednotlivce, ale spíše o demonstraci případných následků ve stylu: „**Pokud si dovolíte postavit se proti, dopadnete takhle.**“ Bohužel někdy nevědomky této strategii napomáhají i anarchisté/ky sami. Při komunikaci s médií popisují své zkušenosti s represí, aby tak vyburcovali veřejnost. To je sice samo o sobě smysluplné, je však nezbytné vážit každé slovo tak, aby při tom nevědomky nenaplňovali/y scénář represivních složek, tedy zmíněné „zastrašit a odradit“. Jak samo zařazení této strategie mezi strategie krátkodobé napovídá, ani samo *zastrašení* není považováno za trvalé řešení. *Jedná se však o velice častou uplatňovanou strategii, s níž se většina z nás se někdy setkala. Mnohdy se jedná o iniciativu“ samotných jednotlivců, nepřímou podporovanou jejich veliteli.*
- **politické ústupky** - tuto strategii nelze vnímat jako legitimní nástroj politické diskuze, kdy je snahou hledat názorovou shodu. Ne náhodou je to strategie militantní demokracie, která má za cíl pouze oslabit sílu potenciálních odpůrců. Ochota učinit krátkodobý politický ústupek je zde vedena pouze snahou získat čas. *Tento nástroj je patrný i u politických stran, v jejich politickém „boji“, které často přebírají témata, jež jim nejsou vlastní, jen aby oslabily konkurenční strany.*
- **jednání s „autoritami“** - stejně jako u předchozí strategie se nejedná o „upřímnou“ diskuzi s „elitami“ či „autoritami“ ideových odpůrců demokracie (už samotná myšlenka pojetí „elit“ a „autorit“ je ve vztahu k anarchismu a antiautoritářství absurdní. Pro naše potřeby si tak tyto formulace můžeme nahradit pojmy jako „tahouni“ či „ideologové“). Sama tato strategie má opět jako svůj hlavní cíl získat čas pro „citace: *pro stanovení dalších strategií*“. Je důležité mít tuto strategii na paměti při jakýchkoliv snahách o diskuzi se státem či jeho podporovateli. Je třeba si pokaždé klást otázku, zda se jedná o skutečnou diskuzi, nebo pouhé naplnění této strategie. *Tato strategie je někdy uplatňována i skrytě, prostřednictvím třetích stran. Dotčené subjekty se domnívají, že vedou diskuzi z osobami angažovanými v dané problematice a přitom se jedná pouze o strategii bezpečnostních složek.*
- **vytváření ad hoc organizací** - pod tuto strategii schovávají represivní složky nejenom zakládání různých uskupení, jejichž hlavním cílem je snížit kapacitu potenciálních odpůrců, ale i kontaminace uskupení, která vzniknou autenticky a ne jako „projekt“ bezpečnostních složek. Můžeme sem zařadit i záměrně „podvržená témata“ mezi agendu ideových odpůrců, směřující jejich potenciál do tematických oblastí, kde nemohou nějak podstatněji ohrozit demokracii, nebo je snazší je držet pod kontrolou. *S touto strategií se setkávají anarchisté/ky velmi často. Bezpečnostní složky dokáží pomocí infiltrace antiautoritářského prostředí, ať už pomocí agentů či různých dobrovolných i vynucených „spolupracovníků“, nastartovat mnohdy i jistý organický proces, kdy v kombinaci se strategií „apelů a zastrašování veřejnosti“ vytvoří v podstatné části hnutí nálady vedoucí k jeho štěpení a vnitřním rozporům. Do této strategie můžeme zařadit také zneužívání různých ideových proudů odpůrců demokracie, kdy jsou iniciovány a katalyzovány jejich vzájemné konflikty.* V kombinaci s kolaboranty - vědomými či nevědomými - poskytuje tato strategie ohromnou sílu k potlačování jakéhokoliv odporu či kritiky. Mezi tyto uskupení můžeme zařadit i organizace a iniciativy na poli tzv. občanské společnosti, kdy v materiálech policie a tajných služeb nalezneme mechanismy jejich

vytváření. **Mnohdy je velice obtížné rozpoznat, kde a v jakém rozsahu se jedná o autentickou neshodu názorových proudů a kdy o uměle vytvořenou názorovou hráz.**

- **legislativní** - tato strategie má za cíl legitimizovat postupy překračující obecné právní normy - ať už máme na mysli „dvojí metr“ práva pro ty, kdo souhlasí a kdo jsou proti, rozsudky pro výstrahu, nebo legitimizování ztráty práv (údajně garantovaných všem) ideových odpůrců/kyň. Stejně tak v případě tzv. *práva na odpor proti ideovým odpůrcům nestátními prodemokratickými aktéry*, které je jednoznačným projevem bezbřehé tyranie. K naplnění této strategie je ale nezbytná nekritická loajalita byrokracie, které se naštěstí státu a jeho složkám obvykle nedaří dosáhnout v dostatečné míře. **Další, značně podstatnou věcí je nepřímé zastrašování soudů, které se mnohdy podvolí tomu, co je jim nepřímo naznačeno jako žádoucí výklad práva.**

Druhým typem strategií militantní demokracie patřících mezi *dlouhodobé* jsou tzv. **akomodační strategie**. Ty můžeme na rozdíl od krátkodobých strategií snáze rozčlenit na **primárně represivní** a **podpůrné**. Mezi represivní můžeme zařadit například:

- **byrokraticko-institucionální** - cílem této strategie je vynutit si maximální loajalitu byrokracie a ostatních složek státu, ať už pomocí legislativních nástrojů či „ostatních metod“. Sem můžeme zařadit i všemožné lustrace a kontrolu toho, co si kdo myslí a jakým způsobem jedná. Už to, že je tato strategie považována za represivní nejlépe nasvědčuje tomu, jakým směrem se ubírá. *Tomu, do jaké míry je tato strategie považována za důležitou, nejlépe nasvědčují anarchistické kampaně k oslovení příslušníků/nic složek státu. Ty většinou vzbuzují ohromnou paniku na straně „obránců demokracie a vyvolávají mnoho různých protiopatření a represí.*
- **eliminace nepřátelských uskupení a jednotlivců** - zní to opravdu dost odporně, proto se i v odborných publikacích snaží jejich autoři tento název všelijak zaobalovat a zastírat. K eliminaci mají pomáhat jak *krátkodobé strategie*, tak „ostatní“ metody. *K eliminaci jsou používány snad všechny představitelné i nepředstavitelné postupy. Často používaná je například kompromitace, kdy je cílem oslabení vlivu subjektu, který má být eliminován, ve společnosti či její části. Dále se tu setkáváme s kriminalizací za nesouvisející „trestné činy“ (často smyšlené a vykonstruované) a mnoha dalšími.*
- **zákazy stran a politických uskupení** - cílem této strategie je eliminace politických stran a uskupení z oficiální politické scény. *Tato strategie se asi netýká z povahy věci příliš prostředí, v kterém se pohybujeme my. Většina anarchistických kolektivů považuje jakoukoliv svoji oficiálně zlegalizovanou podobu za nepřijatelnou. Přesto je na místě zmínit i tuto strategii.*
- na pomezí *represivní* a *podpůrné* strategie je **antipropaganda**. V některých oblastech je tato strategie podobná krátkodobé strategii **apelů a zastrašování veřejnosti**. Na rozdíl od ní má ale tato za cíl dlouhodobé působení. A krátce řečeno - trvalé deformování společenských postojů. *Antipropaganda by si zasloužila sama o sobě podrobnou a důslednou analýzu. V současnosti je v mnoha zemích z velké části přímo neorganizována. Jen je tu a tam, podle potřeb bezpečnostních a represivních složek, iniciována či katalyzována podle toho, jak potřebují.*
- strategii **občanské společnosti** lze již považovat za *podpůrnou*. Je důležité si uvědomit, že v takovém případě nejedná o podporu a obranu občanské společnosti. Naopak - tato strategie má za cíl její kontrolu a ovlivňování, její zneužívání pro potřeby systému a omezování jejího reálného vlivu.
- tzv. **strategie volebního procesu** je tak trochu protimluv. Naše zkušenosti ukazují, co znamenají slova o *volební pomoci a budování politických stran*. Anarchisté/ky si o volbách nedělají žádné iluze a chápou jejich absurdnost. Přesto zařazovat do nástrojů k uplatňování této vějičky demokracie jako nezbytnou podmínku *kompetentní represivní legislativu* a další naprosto nesouvisející témata je směšné.

Všechny tyto strategie jsou do podrobností rozpracovány interními metodikami jednotlivých složek státu. Jsou jen základní kostrou, od které se odráží jejich další aktivity, vedené často za hranou zákonnosti. Sami jistě uznáte, že ač se jedná o strategie militantní demokracie, jsou tyto postupy v naprosté většině identické s metodami jakýchkoliv bezpečnostních a represivních složek států jak takzvaně demokratických, tak otevřeně diktátorských a totalitních.

Co s tím - kontrastrategie

Militantní demokracie je pro svoji kontroverznost držena v pozadí veřejného zájmu. O to víc je nezbytné hledat postupy, kterými se lze těmito strategiím efektivně bránit, nebo je dokonce „využít“. Nástin řešení, který vám představíme, je pouze omezenou verzí našich interních materiálů, nicméně doufáme, že bude dostatečný pro pochopení základních postupů a metod.

Kontrastrategie namířené proti militantní demokracii můžeme rozdělit na dva základní proudy:

- **defenzivní** (obránné)
- **invazivní** (aktivní)

Za **defenzivní** lze považovat všechny metody, jejichž cílem je **minimalizovat či zcela odstranit dopad strategií militantní demokracie**. A to jak na jednotlivé subjekty dotčené těmito strategiemi, tak i celou společnost. Tyto strategie jsou vědomě či nevědomě vlastní zejména těm, kteří se nestaví kriticky k demokracii jako takové, ale pouze k některým jejím částem, nebo mocenským nástrojům. Přistupují k demokracii jako optimální podobě uspořádání společenských a sociálních vztahů. Defenzivní kontrastrategie můžeme dále rozdělit na *pasivní* a *aktivní*. Patří mezi ně zejména:

- **bezpečnostní kultura** - sem můžeme zařadit všechny metody usilující o ochranu informací ve všech rovinách (*ochrana osob i dat*). *Existuje celá řada relevantních textů z různých oblastí věnujících se tomuto tématu. Bohužel se ale mezi nimi objevují i materiály záměrně podvržené represivními složkami, jejichž cílem je buď znevěrohodnit účinné metody ochrany, nebo naopak vydávat za dostatečné ty, co jsou pod jejich kontrolou. To platí zvláště u IT a komunikačních technologiích.*
- **vytváření autonomních struktur** – myšleny jsou zde komunikační a informační struktury (platformy a mechanismy) nezávislé na těch, které jsou kontrolovány systémem. *Sdílení informací v necenzurované podobě a bezpečná nekontrolovaná komunikace jsou nezbytným předpokladem jakýchkoliv smysluplných aktivit. Tyto struktury přitom nemusí fungovat pouze v elektronické podobě. Mezi nástroje sdílení informací můžeme počítat také šíření letáků (nebo jejich výlepy) a ostatních tiskovin, osobní kontakt, nezávislá média a mnoho dalších.*
- **ochrana „práv a svobod“** - tato kontrastrategie je poněkud sporná s ohledem na anarchistickou skepsi k samotné otázce podstaty práv a svobod ve společnosti, jež je vnímána jako nesvobodná. *Přesto se jedná o relevantní strategii. Je otázkou každé jednotlivé situace a ideového postoje dotčeného subjektu, v jaké podobě je ochoten jí uplatňovat. V některých případech lze použít i mimosystémové prostředky, které minimalizují případnou legitimizaci systémových institucí (soudy), například zveřejňováním skutečností poukazujících na porušování garantovaných práv a svobod, jejich medializací atp. Přesto je nejčastěji uplatňovanou cestou cesta „soudní“. A je poctivé přiznat, že mnohdy i cestou velice efektivní.*
- **vzdělávání** - jde obecně o jednu z nejsilnějších zbraní antiautoritářství a anarchismu zvláště. **Nejedná se pouze o vzdělávání v hnutí samotném, ale vzdělávání s co největším dopadem na celou společnost.** *Strategie „vzdělávání“ je ve spojitosti se strategií „vytváření autonomních struktur“ pro anarchismus strategií obecnou a zásadní. Nezaměřuje se pouze na obranu před militantní demokracií, ale propaguje ideály svobodné společnosti jako takové, je proto velice efektivní a anarchisté/ky s ní mají bohaté zkušenosti. Není tedy asi zapotřebí je jakkoliv dopodrobna popisovat.*
- **ostatní** - sem můžeme zařadit všechny nástroje odvíjející se od specifických nástrojů uplatňovaných proti dotčeným subjektům. *Metody „militantní demokracie“ jsou značně široké a nelze je všechny ani přesně identifikovat. Proto nelze vyloučit i nástroje shora neuvedené. Anarchismu je často z neznalosti věci vyčítán jeho údajný dogmatismus. Je tomu však přesně naopak a anarchismus je organická, stále se proměňující idea, stejně jako metody, které užívá. Snaha o shodu idejí a metod jejich uplatňování, není dogmatismem, ale ideovou konzistencí.*

Invazivní kontrastrategie jsou strategie, které využívají metod uplatňovaných státem a ostatními mocenskými skupinami k jejich vlastní kompromitaci či rozkladu. Slouží k rozkrytí skutečných ideových a

mocenských základů těchto struktur a tím i demokracie jako takové. A to jak před širší veřejností tak cílenými skupinami. Dělíme je na strategie

- **inverzivní** - jedná se o souhrn postupů a metod, jejímž cílem je přesměrovat nástroje militantní demokracie směrem, který je žádoucí (případně alespoň méně nebezpečný). *Tuto kontrastrategii lze uplatňovat na mnoha rovinách a je závislá na vnějších i vnitřních podmínkách. Díky této strategii lze docílit rozkrytí struktur represivních složek, stupně kontaminace jednotlivých aktivistických kolektivů a postupů, jaké uplatňují složky státní moci v prosazování militantní demokracie. V ideálním případě se dají následně takto získané informace využít pro přesměrování aktivit těchto složek do požadovaných oblastí, což někdy vede až k jejich seberozkladu.*
- **rozkladné** - smyslem této kontrastrategie je nejenom rozklad jednotlivých represivních a bezpečnostních složek, ale i celkový ideový rámec demokracie. *Do této strategie lze zařadit všechny formy aktivit směřující ke ztrátě loajality jak jednotlivců v bezpečnostních a represivních složkách, tak byrokratického aparátu a ostatních mocenských struktur, včetně jednotlivců či celých skupin v rámci ekonomických struktur. A to i v nadregionálním (globálním) rozsahu.*
- **provokační** – tato kontrastrategie si klade za cíl donutit jednotlivé složky státní moci k tomu, aby odkryly svoje možnosti a ukázaly se v celé „nahotě. Většina z nás zná princip klamných informací a cílené provokace uplatňovaný k identifikaci jednotlivců „parazitujících“ v různých kolektivech. Obdobným způsobem funguje také provokační kontrastrategie. *Dotlačení celé represivní mašinerie k odkrytí karet je sice často značně rizikové, přesto ho z dlouhodobého hlediska nelze označit za neefektivní.*
- **ostatní** - je celá řada dalších metod, které jsou mimo popsané základní skupiny. *Výše uváděné strategie jsou ty, které jsou v ideovém kontextu výkladu anarchismu a jeho nástrojů nejbližší naší komunitě a kolektivům, se kterými úzce spolupracujeme. Je mnoho dalších postupů, jež překračují náš ideový a názorový rámec. Je ale nezbytné zmínit se i o nich jako o legitimních nástrojích v kontextu etickém i morálním. To, že jsou pro nás neakceptovatelné jako programové nástroje, je zapříčiněno pouze našim ideovým a názorovým rámcem.*

Militantní demokracie je, jak již bylo zmíněno, metodou obrany demokracie. Ve své podstatě se jedná o koncentraci represe a perzekuce v její krystalicky čisté podobě a je namířena proti celému spektru ideových odpůrců demokracie (statusu quo). **Často mezi nimi dochází k mylnému dojmu, že společný „nepřítel“ z nich dělá nějaké neformální spojení. To je však obrovský omyl. Pokud k tomu začne docházet, začnou být potlačovány základní ideové postoje jednotlivých subjektů a jsou rozměňovány pro čistě „reaktivní“ chování.** Akce samozřejmě vyvolává reakci. Přesto by tato reakce neměla potlačit původní záměr a směr. Tím však nechceme vyloučit určitou kooperaci v jednotlivých případech. Je ovšem důležité nezapomínat, že tato kooperace by neměla být posilováním ideje, která odporuje naší představě o svobodě. Noční můrou je potom účast v rámci kooperaci, jež nakonec vynese na vlnách třebas i celospolečenského odporu k trůnům nové vlády. Ne všechny vlny odporu totiž vedou ke skutečnému odstranění zdrojů útlaku a moci. Anarchismus byl, je a doufejme, že i bude vždy silou, která emancipuje jednotlivce i celou společnost. Emancipace ovšem nemusí být vždy autentickou - její spojitost s ideálem svobody je proto naprosto nezbytná. Stejně tak i veškeré procesy usilující o osvobození společnosti (a samozřejmě jedinice) by neměly překročit tento rámec.

Dalším podstatným a základním kritériem kontrastrategie militantní demokracie by měl být fakt, že se jedná pouze o jednu z aktivit anarchistické agendy a ne zdaleka jedinou. Její vzrůstající aktuálností je jí samozřejmě věnován větší potenciál, přesto by však neměla zastiňovat ostatní agendu. Možnou cestou je cesta propojování různých témat a agend, kdy uplatňování obrany proti militantní demokracii může (a většinou také je) vedeno jako součást aktivit namířených proti státům a politicko-ekonomickým systémům jako takovým. Velká část postupů je identická i s obdobnou prací v oblasti propagační i aktivistické, a tím je lze uplatňovat zároveň na několika frontách. Jako příklad můžeme použít například kontrastrategii **vytváření autonomních struktur**, jež slouží ke sdílení informací v necenzurované podobě a bezpečné komunikaci. Obdobná aktivita je v širším okruhu anarchistické agendy jednou z nejdůležitějších předpokladů trvalých a autentických změn společnosti. A tak bychom mohli pokračovat dál.

Militantní demokracie nemusí být uplatňována pouze bezpečnostními a represivními složkami státu. V určitých případech se s jejím uplatňováním setkáváme dokonce i u skupin a jednotlivců mimo stávající

establishment. Nejsou výjimkou jednotlivci, kteří vedou „na vlastní pěst“ svůj boj za demokracii. Často jsou to lidé z byrokracie, nebo jednotlivci či skupinky v bezpečnostních složkách, jejichž „aktivita“ je často záměrně přehlížena a někdy jsou k ní dokonce i nepřímě vyzýváni svými nadřízenými. Nebo skupiny profitující na nesvobodách demokratického systému. V takovýchto případech se ale jedná o nekoncepční metody. O to náročnější je lokalizovat a eliminovat je.

Militantní demokracie prezentovaná heslem: „Eliminovat potenciální hrozby ve chvíli, kdy ještě nejsou reálnými hrozbami“ **by nikdy neměla být ospravedlněním jakýchkoliv kroků kontrastrategie, které by překračovaly ideje anarchismu jako takového.** Právě toho se mimo jiné snaží militantní demokracie docílit - přeformulování anarchistické cesty k svobodnému světu v roztráštěný, nekonzistentní a poplašený úprk.

Zesilující perzekuce a metody militantní demokracie mají celou řadu příčin. Ty, které jsou pro nás asi nejpodstatnější, jsou jednak **celková krize demokracie** (ideová i praktická) a jednak **posilování potenciálu kritiků a odpůrců demokracie.** Bohužel často nejenom těch nám ideově blízkých. Jestli je to důvod k optimismu, ukáže až čas.

Možná tento text působí příliš obecně a nekonkrétně. Byl tak ale záměrně koncipován, aby ho „obrání demokracie“ a naši ideoví odpůrci nezneužili. Další informace můžete dostat prostřednictvím našich diskusních setkání, workshopů či prostřednictvím ostatní komunikace.

ANARCHIÍ ZA SVOBODU!

Kolektivní text vnitřního kruhu VAP

březen 2018

Volná komunita VAP se hlásí k ideám anarchismu a antiautoritářství. Nemá žádná pevně daná názorová „minima“ a veškeré ideologické základy jsou vytvářeny **názorovými průsečíky svých členů a spolupracovníků. Odmítá násilí jako programový prostředek společenské změny.** Většina idejí je čerpána z anarchopacifismu a ostatních anarchistických směrů. Snaží se podporovat všechny aktivity, jak vlastní, tak i konané někým jiným, považované za přínosné pro společenské změny, vedoucí k společnosti založené na svobodě a rovnosti.

Komunita považuje nepřímo za svého člena kohokoliv, kdo se zapojil do jakékoliv její činnosti. Nebo je, či byl, kdykoliv, jakkoliv nápomocný jakékoliv její aktivitě.

